

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. SZPUNAR
представено на 23 април 2020 година¹

Дело C-73/19

Belgische Staat, представлявана от Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met de Buitenlandse handel,
Belgische Staat, представлявана от Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie,
Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie
срещу
Movic BV,
Events Belgium BV,
Leisure Tickets & Activities International BV

(Преюдициално запитване, отправено от Hof van beroep te Antwerpen (Апелативен съд Антверпен, Белгия))

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Понятие за граждански и търговски дела — Иск за преустановяване на нарушения, предявен от публичен орган с цел защита на интересите на потребителите“

I. Въведение

1. В решение от 1 октомври 2002 г., Henkel², Съдът приема, че спор във връзка с предявен от сдружение за защита на потребителите иск за преустановяване на използването на неравноправни клаузи попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, което определя приложното поле на повечето инструменти на международното частно право на Съюза. С преюдициалното си запитване запитващата юрисдикция иска от Съда да определи дали в обхвата на това понятие попада и спор във връзка с иск срещу нелоялни пазарни и/или търговски практики, предявен от публичните органи на държава членка.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² C-167/00, EU:C:2002:555, т. 30.

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

2. Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012³ същият „се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (acta iure imperii)“.

Б. Белгийското право

1. Законът от 30 юли 2013 г.

3. Член 5, параграф 1 от Закона от 30 юли 2013 г. относно препродажбата на входни билети за мероприятия (loi du 30 juillet 2013 relative à la revente de titres d'accès à des événements) (Moniteur belge от 6 септември 2013 г., стр. 63069, наричан по-нататък „Законът от 30 юли 2013 г.“) забранява редовната препродажба, излагането с цел редовна препродажба, както и предоставянето на средства, които ще се използват за редовна препродажба на входни билети. Освен това член 5, параграф 2 от този закон забранява случайната препродажба на входни билети на цена, по-висока от тяхната крайна цена.

4. Съгласно член 14 от посочения закон председателят на търговския съд установява наличието на действие, което представлява нарушение на член 5, и разпорежда преустановяването на това действие. Тази разпоредба предвижда, че искът за преустановяване на извършваното нарушение се предявява по инициатива на министъра или на генералния директор на генерална дирекция „Контрол и посредничество“ към Федералната публична служба по въпросите на икономиката, на МСП (малките и средните предприятия), на средната класа и на енергетиката или на заинтересованите лица.

2. Кодексът на стопанското право

5. В глава 1 относно „Нелоялни[те] търговски практики по отношение на потребителите“, съдържаща се в книга VI, дял 4 от Кодекса на стопанското право (code de droit économique) от 28 февруари 2013 г. (в редакцията му, приложима към фактите по спора в главното производство, наричан по-нататък „КСП“), са включени членове VI.92—VI.100, които транспонират разпоредбите на Директива 2005/29/ЕО⁴. В този контекст нелоялните търговски практики са дефинирани по-специално в членове VI.100, VI.97, VI.99 и VI.93 от този кодекс.

6. Съгласно член XVII.1 от КСП председателят на търговския съд, разглеждащ спорове между търговци, установява наличието на деяния, които представляват нарушение на разпоредбите на този кодекс — с изключение на някои специфични такива — и разпорежда тяхното преустановяване, дори когато същите са наказуеми. Член XVII.7 от КСП предвижда, че искът на основание член XVII.1 от този кодекс се предявява по искане по-специално на лицата с правен

3 Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).

4 Директива на Европейския Парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).

интерес, на министъра или на генералния директор на генерална дирекция „Контрол и посредничество“ към Федералната публична служба по въпросите на икономиката, на МСП, на средната класа и на енергетиката и на сдружение за защита на интересите на потребителите, когато същото защитава пред съд определените в устава му колективни интереси.

III. Спорът по главното производство, преюдициалният въпрос и производството пред Съда

7. През 2016 г. белгийските органи предявяват два иска за преустановяване на нарушения в рамките на обезпечителни производства срещу ответниците Movic BV, Events Belgium BV, Leisure Tickets & Activities International BV — дружества, учредени по нидерландското право.

8. С тези искове се претендира

- на първо място, да бъде установено, че въззиваемите са предлагали за препродажба в Белгия посредством управлявани от тях интернет сайтове входни билети за мероприятия на цена, по-висока от посочената от първоначалния продавач, като при това са заличавали първоначалната цена и името на първоначалния продавач, и че с тези действия са нарушавани разпоредбите на член 4, параграф 1, член 5, параграф 1 и член 5, параграф 2 от Закона от 30 юли 2013 г. и на членове VI.100, VI.97, VI.99 и VI.93 от КСП, в зависимост от конкретния случай във връзка с книга 6, членове 193b—193g от Nederlands Burgerlijk Wetboek (нидерландският граждански кодекс),
- на второ място, със съдебно разпореждане да бъде постановено преустановяването на тези нарушения,
- на трето място, със съдебно разпореждане да бъдат постановени мерки за разгласяване на постановеното съдебно решение за сметка на дружествата, учредени по нидерландското право,
- на четвърто място, да бъде наложена имуществена санкция в размер на 10 000,00 EUR за всяко нарушение, което бъде установено след връчване на съдебното решение, и накрая,
- на пето място, да бъде установено, че нарушенията по член XV.2 и сл. от КСП могат да бъдат установени чрез обикновен протокол, съставен от упълномощен служител на генерална дирекция „Стопански контрол“.

9. Ответниците оспорват международната компетентност на белгийските съдилища, като твърдят, че белгийските органи са действали при упражняването на държавна власт, поради което тези искове не попадат в приложното поле на Регламент № 1215/2012. Това възражение е уважено в първоинстанционното производство.

10. Въззивниците подават въззивна жалба пред Hof van beroep te Antwerpen (Апелативен съд Антверпен, Белгия). При тези обстоятелства тази юрисдикция решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Представлява ли правният спор във връзка с иск — с който се претендира установяване и преустановяване на неправомерни пазарни и/или търговски практики и който е предявен от белгийските органи на основание член 14 от Закона от [30 юли 2013 г.] относно препродажбата на входни билети за мероприятия и в съответствие с член XVII.7 от [КСП] срещу нидерландски дружества, които предлагат от територията на Нидерландия чрез уебсайтове, основно на

белгийски клиенти, препродажба на входни билети за организирани в Белгия мероприятия — гражданско или търговско дело по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент [№ 1215/2012] и може ли поради тази причина съдебното решение по такъв правен спор да попадне в приложното поле на този регламент?“.

11. Писмени становища представят въззиваемите, белгийското правителство и Европейската комисия. Същите заинтересовани страни са представявани в проведеното на 29 януари 2020 г. съдебно заседание.

IV. Анализ

12. С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали спор между органите на държава членка и частноправни субекти, установени в друга държава членка, в рамките на който тези органи претендират, първо, да бъде установено наличието на нарушения, представляващи по-специално нелоялни търговски практики, второ, със съдебно разпореждане да бъде постановено преустановяването на тези нарушения, трето, със съдебно разпореждане да бъдат постановени мерки за разгласяване за сметка на въззиваемите, четвърто, да бъде наложена имуществена санкция в определен размер за всяко нарушение, което бъде установено след връчване на съдебното решение, и пето, да бъде установено, че нарушенията могат да бъдат установени чрез обикновен протокол, съставен от упълномощен служител на един от посочените органи, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.

13. Макар че тези искания изглежда се отнасят отчасти до нелоялни пазарни практики и отчасти до нелоялни търговски практики, запитващата юрисдикция не обяснява връзката между тези практики. В съдебното заседание белгийското правителство и един от въззиваемите посочват, че Законът от 30 юли 2013 г. представлява *lex specialis* по отношение на КСП. От това заключавам, че без този *lex specialis* всяко нарушение би представлявало нелоялна търговска практика. Освен това тези законодателни актове, изглежда, имат една и съща цел, а именно защитата на интересите на потребителите, и следват сходна логика.

14. В допълнение, формулировката на преюдициалния въпрос несъмнено може да наведе на мисълта, че запитващата юрисдикция се интересува само от исканията, отнасящи се до това да се установи наличието на нарушения и да се разпреди тяхното преустановяване. За да може обаче да приеме, че е компетентна да разгледа спора в главното производство на едно от основанията за компетентност, предвидени в Регламент № 1215/2012⁵, запитващата юрисдикция трябва да установи, че нито едно от исканията на белгийските органи не може да изключи изцяло или частично този спор от материалния обхват на този регламент.

15. Освен това от начина, по който е формулиран преюдициалният въпрос, е видно, че запитващата юрисдикция иска да се установи и дали постановеното в спора по главното производство решение по същество ще попадне в приложното поле *ratione materiae* на Регламент № 1215/2012. Макар да е съмнително дали отговорът на този въпрос е необходим за решението, което тази юрисдикция ще постанови по възражението за липса на международна компетентност, следва да се отбележи, че решението по същество ще се отнася до всички искания, поставени пред посочената юрисдикция.

⁵ Трябва да отбележа и че запитващата юрисдикция не посочва изрично основанието за компетентност по Регламент № 1215/2012, на което белгийските органи са искали да се позоват в спора по главното производство. В съдебното заседание последните уточняват, че запитващата юрисдикция е сезирана на основание член 7, точка 2 от този регламент, а именно като компетентен по дела относно неправомерно увреждане, деликт или квазиделикт съд в мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие. Това уточнение обаче не позволява да се нюансира отговорът, който следва да се даде на настоящия преюдициален въпрос. Както вече имах повод да отбележа в различен контекст, приложното поле *ratione materiae* на Регламент № 1215/2012, определено в член 1 от този регламент, е еднакво за всички предвидени в него основания за компетентност. Вж. заключението ми по дело Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, т. 23).

16. От преюдициалното запитване и от становищата на страните е видно, че съществено съмнение продължава да съществува по въпроса дали упражняването на правомощието да предявява искове за преустановяване на нарушения на Закона от 30 юли 2013 г. и на разпоредбите на книга VI от КСП, с което разполага публичен орган, представлява действие, извършено при упражняването на държавна власт. В този контекст дебатът се отнася до следните аспекти: първо, за разлика от всяко друго лице, белгийските органи не са длъжни да докажат наличие на собствен правен интерес за започване на дело като това в главното производство, второ, правомощията за провеждане на разследване, които имат тези органи, не са достъпни за частноправните субекти, и трето, посочените органи разполагат с такива правомощия и в рамките на изпълнителното производство.

17. За да отговоря на преюдициалния въпрос, ще припомня най-напред релевантната съдебна практика относно тълкуването на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 (раздел А). По-нататък, в светлината на тази съдебна практика ще анализирам обсъжданите от страните аспекти и тяхното значение за отговора, който следва да се даде на преюдициалния въпрос, а именно тези, които се отнасят до правния интерес за действията на даден публичен орган (раздел Б), до правомощията за провеждане на разследване, с които разполага този орган (раздел В), и до правомощията на посочения орган в рамките на изпълнителното производство (раздел Г).

А. Граждански и търговски дела

18. Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 този регламент се прилага по граждански и търговски дела (първо изречение) и обратно, не обхваща данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия *iure imperii* (второ изречение).

19. Така материалното приложно поле на Регламент № 1215/2012 се определя чрез противопоставяне на понятието „граждански и търговски дела“ и понятията, отнасящи се до публичното право. Разграничението между споровете, които попадат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, и тези, които не попадат в обхвата на това понятие, се основава на обстоятелството, че проявлението на правомощия на държавна власт от една от страните по спора изключва такъв спор от това приложно поле⁶.

20. В този ред на мисли Съдът многократно е постановявал, че макар и някои спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти да могат да попаднат в приложното поле на Регламент № 1215/2012, това не се отнася за случаите, когато действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт⁷.

21. За да се определи дали случаят е такъв, трябва да се изследват елементите, които характеризират естеството на правоотношенията между страните по спора или неговия предмет⁸, или като алтернативна възможност и както следва от някои решения на Съда⁹ — основанието и условията за упражняване на предявения в рамките на този спор иск.

⁶ Вж. заключението ми по дело Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, т. 59).

⁷ Вж. решения от 11 април 2013 г., Sapir и др. (C-645/11, EU:C:2013:228, т. 33 и цитираната съдебна практика), и от 12 септември 2013 г., Sunico и др. (C-49/12, EU:C:2013:545, т. 34).

⁸ Вж. решение от 18 октомври 2011 г., Realchemie Nederland (C-406/09, EU:C:2011:668, т. 39 и цитираната съдебна практика).

⁹ Вж. по-специално решение от 28 юли 2016 г., Siemens Aktiengesellschaft Österreich (C-102/15, EU:C:2016:607, т. 33 и цитираната съдебна практика).

22. Упражняване на правомощия на държавна власт, годно да изключи даден спор от приложното поле на Регламент № 1215/2012, може да е налице, от една страна, в рамките на съществуващите правоотношения между орган и частноправен субект, довели до този спор, или от друга страна, в процесуалната рамка, установена за разглеждането на посочения спор¹⁰.

23. Именно в светлината на тези разяснения от съдебната практика предвид основните аспекти в дебата между страните трябва да се установи дали спорът в главното производство попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“.

Б. По правния интерес за действията на публичен орган

24. Дебатът между страните се отнася по-специално до въпроса дали поради особеностите на правния интерес за действията на белгийските органи, правният спор, в рамките на който тези органи искат да се установи наличието на нелоялни пазарни и/или търговски практики и да се постанови със съдебно разпореждане преустановяването на тези практики, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“.

25. Всъщност въззиваемите твърдят, че белгийските органи предявяват иски за преустановяване на нарушения в защита на общия интерес. За тази цел тези органи били оправомощени пряко от националния законодател и следователно действали при упражняването на държавна власт. За разлика от всяко друго лице, което иска да предяви иск за преустановяване на нарушения на основание член 14 от Закона от 30 юли 2013 г. и член XVII.7 от КСП, белгийските органи не са задължени да доказват наличието на собствен правен интерес.

26. Белгийското правителство признава, че белгийските органи защитават общ интерес. То обаче уточнява, че този интерес се изразява в необходимостта да се осигури спазването на нормативната уредба в областта на търговските практики, с която се цели защитата на частните интереси както на предприемачите, така и на потребителите.

27. Ето защо следва да се определи дали даден спор е изключен от обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, поради факта, първо, че свързаният с този спор иск е предявен по инициатива на публичен орган, който защитава общ интерес, второ, че законодателят изрично е предоставил на този орган правомощието да предяви посочения иск, и трето, всяко друго лице, което желае да предяви подобен иск, трябва да докаже собствен правен интерес.

1. Изпълняването на публична функция в общ интерес

28. В решение Pula Parking¹¹ Съдът приема, че спорът относно събирането на такси за паркиране от притежавано от административно-териториална единица дружество, във връзка с който е отправено преюдициалното запитване, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, въпреки че, както е видно от това решение, управлението на обществения паркинг и събирането на таксите за паркиране е дейност от местен интерес.

29. Така това решение показва, че „да се действа в интерес, сравним с общия или публичния интерес“, не означава автоматично „да се действа при упражняването на държавна власт“ по смисъла на съдебната практика относно член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012¹².

¹⁰ В това отношение в доктрината се посочва, че в практиката на Съда критерият за предмета на спора, както и този за основанието и условията за упражняване на иска по принцип, изглежда, не намират приложения, изключващи спора от приложното поле на Регламент № 1215/2012. Вж. *Van Calster*, G. *European Private International Law*. Hart Publishing, Oxford, Portland, 2016, p. 38.

¹¹ Вж. решение от 9 март 2017 г. (C-551/15, EU:C:2017:193, т. 35).

¹² Вж. също заключението ми по дело Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, т. 79).

2. Прякото оправомощаване със законодателен акт

30. Един от въззиваемите, изглежда, разбира практиката на Съда в смисъл, че е възможно да бъдат открити две хипотези, в които спорът не попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“. От една страна, когато орган упражнява изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от правните норми, приложими към правоотношенията между частноправните субекти, и от друга страна, както показвали решенията Baten¹³ и Blijdenstein¹⁴, когато компетентността на орган се основава на разпоредби, с които законодателят му е предоставил собствено правомощие. С това този въззиваем, изглежда, изтъква, че след като намесата на белгийските органи се дължи само на обстоятелството, че са натоварени с тази задача от законодателя, те действат при упражняване на правомощия на държавна власт.

31. В решение Pula Parking¹⁵ обаче Съдът вече е постановил, че обстоятелството, че определени правомощия са предоставени и дори делегирани с акт на орган на публичната власт, само по себе си не означава, че упражняването на тези правомощия налага използването на правомощия на държавна власт. В този ред на мисли, макар качеството на длъжностно лице да се предоставя с акт на орган на публичната власт, в решение Sonntag¹⁶ Съдът приема, че обстоятелството, че преподавател в държавно училище е длъжностно лице и действа в такова качество, не може да е определящо, за да се счита, че предявен срещу този преподавател иск за обезщетение за вреди не попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“.

32. Що се отнася по-специално до правния източник на упражнявано от публичен орган правомощие, в решение Fahnenbrock и др.¹⁷, отнасящото се до Регламент (ЕО) № 1393/2007¹⁸, чието приложно поле също се определя от понятието „граждански и търговски дела“, Съдът посочва, че обстоятелството, че това правомощие е въведено със закон, само по себе си не е определящо, за да се заключи, че тази държава е упражнила властнически правомощия. Това съображение не се оспорва в решение Kuhn¹⁹, което се отнася до тълкуването на понятието „граждански и търговски дела“ в контекста на Регламент № 1215/2012. В това решение Съдът, който приема, че спорът не попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, не се ограничава до констатацията, че държава членка е упражнила правомощие, което ѝ е предоставено пряко от националния закон, а разглежда положението, в което тази държава се намира спрямо частноправните субекти поради упражняването на това правомощие²⁰.

33. Впрочем безспорно е, че в цитираните от един от въззиваемите решения Baten²¹ и Blijdenstein²² Съдът несъмнено постановява, че когато един иск се основава на разпоредби, с които законодателят предоставя на публичноправния субект собствено правомощие, този иск не може да се счита за обхванат от понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на съдебната практика относно това понятие.

13 Решение от 14 ноември 2002 г. (C-271/00, EU:C:2002:656).

14 Решение от 15 януари 2004 г. (C-433/01, EU:C:2004:21).

15 Вж. решение от 9 март 2017 г. (C-551/15, EU:C:2017:193, т. 35).

16 Вж. решение от 21 април 1993 г. (C-172/91, EU:C:1993:144, т. 21).

17 Вж. решение от 11 юни 2015 г. (C-226/13, C-245/13 и C-247/13, EU:C:2015:383, т. 56).

18 Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 2007 г., стр. 79).

19 Решение от 15 ноември 2018 г. (C-308/17, EU:C:2018:911).

20 Вж. решение от 15 ноември 2018 г., Kuhn (C-308/17, EU:C:2018:911, т. 37 и 38).

21 Вж. решение от 14 ноември 2002 г. (C-271/00, EU:C:2002:656, т. 36).

22 Вж. решение от 15 януари 2004 г. (C-433/01, EU:C:2004:21, т. 20).

34. От тези две съдебни решения обаче не следва, че упражняването на правомощие или компетентност, които законодателят изрично е предоставил на публичен орган, само по себе си автоматично предполага използване на правомощия на държавна власт. В посочените решения Съдът приема, че разглежданите искове попадат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, макар органите да са се позовавали на правото на иск, което им е предоставено пряко от законодателя въз основа на разпоредби, отнасящи се само до публични органи²³. Определящият елемент, който позволява да се приеме, че тези конкретни искове са обхванати от това понятие, е обстоятелството, че като препращат към гражданскоправните норми, тези разпоредби не поставят публичните органи в правни положения, които се отклоняват от общото право. Следователно тези органи не упражняват правомощия на държавна власт.

35. Ето защо не е достатъчно да се констатира, че националното законодателство предоставя на публичен орган някои правомощия, от които не могат да се ползват всички частноправни субекти съгласно това национално законодателство. За да се изключи прилагането на Регламент № 1215/2012, този публичен орган трябва да разполага с правомощие на държавна власт по смисъла, установен в практиката на Съда. В този контекст не трябва да се забравя, че понятието „граждански и търговски дела“ е самостоятелно понятие на правото на Съюза. Отговорът на въпроса дали упражняването на дадено правомощие или дадена компетентност представлява проявление на правомощие на държавна власт не може да зависи само от разглеждането на националното законодателство, уреждащо дейността на даден публичен орган, и от констатацията, че това законодателство предвижда разлики в правния режим, който се прилага по отношение на някои лица²⁴, макар да е възможно прибягването до посоченото законодателство да се окаже полезно за определянето на използвания от този публичен орган набор от правомощия²⁵. Впрочем прибягването до едно-единствено законодателство често е достатъчно, за да се определят правомощията, с които по принцип разполагат частноправните субекти.

36. Остава ми само да проверя дали обстоятелството, че публичен орган е освободен от задължението да докаже наличието на собствен правен интерес, за да предяви иск за преустановяване на нарушения, представлява правомощие на държавна власт по смисъла на практиката на Съда.

3. Правомощие на държавна власт ли е освобождаването от задължението за доказване на собствен правен интерес?

37. Съгласно белгийското законодателство държавните органи, изглежда, са освободени от задължението да доказват, че предявявайки иск за преустановяване на нарушения, защитават собствен интерес или собствено право. За сметка на това, за да може да предяви такъв иск, частноправен субект трябва да е „заинтересовано лице“ по смисъла на разпоредбите на Закона от 30 юли 2013 г. и на КСП.

²³ Вж. решения от 14 ноември 2002 г., Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, т. 32), и от 15 януари 2004 г., Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, т. 21). Вж. също Briggs, A. Civil Jurisdiction and Judgments. Informa law from Routledge (Taylor & Francis Group), 6. ed., Taylor & Francis Group, New York, 2015, p. 61. Вж. в този смисъл, що се отнася до решение Baten, Toader, C. La notion de matière civile et commerciale. — In: Europa als Rechts- und Lebensraum: Liber amicorum für Christian Kohler zum 75. Geburtstag am 18. Juni 2018, под ръководството на Hess, B., Jayme, E., Mansel, H.-P., Verlag Ernst und Werner Gieseking, Bielefeld, 2018, p. 523.

²⁴ Всъщност, следвано стриктно, такава тълкуване ще доведе до положение, при което приложимостта на Регламент № 1215/2012 ще се определя от изборите, направени от законодателя на една държава членка по отношение на набора от правомощия на даден публичен орган спрямо правомощията, с които разполагат частноправните субекти. От съдебната практика обаче следва, че приложимостта на този регламент не може да зависи от това дали дадено правомощие се квалифицира като правомощие на държавна власт съгласно законодателството на една-единствена държава членка. Вж. в този смисъл решения от 16 декември 1980 г., Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, т. 11), и от 21 април 1993 г., Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, т. 22 и 25). Освен това, ако, що се отнася до признаването и изпълнението на съдебните решения, вероятно лесно може да се установи национално законодателство, което да е единствено относимо, положението е различно, що се отнася до проверката, която се извършва при започването на производство, за да се определи дали сезираният съд е компетентен да се произнесе.

²⁵ Вж. заключението ми по дело Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, т. 89 и цитираната литература).

38. От преюдициалното запитване обаче следва, поне що се отнася до КСП, с който се транспонира Директива 2005/29, че иск за преустановяване на нарушения може да бъде предявен и от обединения с юридическа правосубектност, както и — при определени условия — от сдружения за защита интересите на потребителите. Такова сдружение не защитава собствен интерес или собствено право. То действа по-скоро в защита на колективните интереси на потребителите или на общия интерес, като законодателят му предоставя право да предявява иски за преустановяване на нарушения на основание разпоредби като член XVII.7 от КСП.

39. Така, що се отнася до правния интерес, а оттам и до процесуалните аспекти, определени от интереса, в чиято защита се предявява искът, каквито са *locus standi* или допустимостта на иска, правното положение на публичен орган е сравнимо с правното положение на сдружение за защита на потребителите. Такова сдружение също може да предяви иск за преустановяване на нарушения при липса на собствен интерес.

40. В този контекст е уместно да се припомни, че в решение *Henkel*²⁶ Съдът се е произнесъл в смисъл, че спор във връзка с колективен иск, който сдружение предявява от името на потребители, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, тъй като този иск по никакъв начин не е свързан с упражняването на изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от общите правни норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти.

41. Може да се възрази, че делото, приключило с решение *Henkel*²⁷, се отнася до иск за преустановяване на използването на неравноправни клаузи на основание Директива 93/13/ЕИО²⁸, а настоящото дело — до иск за преустановяване на нелоялни търговски практики на основание Директива 2005/29. Следва обаче да се припомни, че Съдът потвърждава тълкуването, възприето в решение *Henkel*²⁹, в контекста на друг инструмент на международното частно право на Съюза, а именно Регламент (ЕО) № 864/2007³⁰, чиито понятия трябва да се тълкуват в съответствие с тези на Регламент № 1215/2012³¹. По-специално Съдът е постановил, че в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ попада „искът за преустановяване [на употребата на неравноправни клаузи] по Директива 2009/22/ЕО³²“.

42. В това отношение съгласно член 1, параграф 1 от Директива 2009/22 целта на същата е да хармонизира националните правни разпоредби по отношение на исковете за преустановяване на нарушения, целящи защита на колективните интереси на потребителите, посочени в директивите, изброени в приложение I. От тази разпоредба следва, че искът за преустановяване на нелоялни търговски практики по смисъла на Директива 2005/29 представлява иск и по смисъла на Директива 2009/22.

43. Впрочем без значение е обстоятелството, че запитващата юрисдикция е сезирана със спора по главното производство от публичните органи. Най-напред, съгласно член 3 във връзка с член 2 от Директива 2009/22 съдилищата или административните органи, определени за тази цел от държава членка, могат да бъдат сезирани с иски за преустановяване на нарушения по инициатива на „компетентни структури“, а именно, първо, един или повече независими

26 Вж. решение от 1 октомври 2002 г. (C-167/00, EU:C:2002:555, т. 30).

27 Решение от 1 октомври 2002 г. (C-167/00, EU:C:2002:555).

28 Директива на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

29 Вж. решение от 1 октомври 2002 г. (C-167/00, EU:C:2002:555, т. 29).

30 Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 2007 г., стр. 40).

31 Вж. решение от 28 юли 2016 г., *Verein für Konsumenteninformation* (C-191/15, EU:C:2016:612, т. 39).

32 Директива на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, 2009 г., стр. 30).

обществени органи, в държавите членки, в които съществуват подобни органи, и/или второ, организации, чиято цел е да защитават колективните интереси на потребителите. Предявяваните от тези структури искове за преустановяване на нарушения могат да обслужват същата цел, а именно преустановяване на някои практики в защита на колективния интерес на потребителите. Съответно в този правен контекст независим обществен орган може да упражнява същата роля по отношение на търговците като тази на организациите за защита на колективните интереси на потребителите, чиито искове попадат в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“.

44. По-нататък, член 11, параграф 1, буква а) от Директива 2005/29 задължава държавите членки да осигуряват достатъчни и резултатни средства за борба срещу нелоялни търговски практики, с оглед постигане на съответствие с тази директива в интерес на потребителите. Тези средства включват законови разпоредби, съгласно които лица или организации, придобили по силата на националното законодателство правен интерес към борбата с нелоялни търговски практики, включително конкуренти, могат, първо, да предявяват искове срещу такива нелоялни търговски практики и/или, второ, да сезират административните органи, които са компетентни да разглеждат жалби, или да започнат съответната законова процедура. По този начин законодателят на Съюза предвижда по-специално модел за привеждане в изпълнение на защитата на потребителите, в рамките на който административните органи не са компетентни да разглеждат искове срещу нелоялни търговски практики. За сметка на това тези органи трябва да започват производства пред национални юрисдикции, за да защитят интереса на потребителите, което ги поставя в равни условия с лицата или организациите, посочени в член 11, параграф 1 от Директива 2005/29.

45. Накрая, законодателствата на държавите членки понякога оправомощават публичните органи да започват производства пред националните съдилища при липса на собствен правен интерес и извън контекста на защитата на потребителите, за да защитят общ, колективен или дори индивидуален интерес, особено когато става въпрос за частноправен субект, който би могъл да се счита за слабата страна в рамките на такова производство³³. Ако се приеме, че подобен случай е изключен от приложното поле на Регламент № 1215/2012, това би отслабило ролята на публичните органи в случаите, в които е налице отношение с международен елемент, макар да е трудно такива производства да бъдат разграничавани от производствата, образувани по инициатива на частноправни субекти.

46. Така, предвид изводите на Съда в практиката му относно понятието „граждански и търговски дела“, публичен орган (или сдружение за защита на потребителите), който предявява иск за преустановяване на нарушения, се намира в положение, сравнимо с това на което и да е друго заинтересовано лице. Този орган несъмнено е освободен от задължението да докаже, че действа в собствен интерес. Това обаче не означава, че същият се ползва с прерогатив, годен да му предостави правомощия, изопачаващи гражданския или търговския характер на правоотношението му с частноправните субекти или променящи предмета на спора във връзка с предявен иск за преустановяване на нарушения³⁴. Той не се ползва с такива правомощия и що се отнася до процесуалната рамка, установена за разглеждането на възникнал във връзка с тези отношения спор, която е една и съща, независимо от качеството на страните в това производство³⁵.

33 В правната система на моята държава, в полското право, такава е хипотезата, в която прокурор може да встъпва в производства пред граждански съдилища.

34 Несъмнено въпросът дали белгийските органи разполагат с правомощия за провеждане на разследване и с изпълнителни правомощия, които могат да се считат за изключителни, е спорен (вж. заглавията на раздели В и Г от настоящото заключение). Дори тези органи да разполагат с такива правомощия обаче, това не произтича от освобождаването им от задължението да доказват, че като предявяват иск за преустановяване на нарушения, защитават собствен интерес или собствено право.

35 Вж. по аналогия решение от 11 април 2013 г., Sapir и др. (C-645/11, EU:C:2013:228, т. 36).

4. Междинно заключение

47. В обобщение на тази част от моя анализ считам, че обстоятелството, че се действа в общ интерес или в интерес на друго, не изключва автоматично спора от приложното поле на Регламент № 1215/2012³⁶. Упражняването на правомощие или компетентност, предоставени пряко със законодателен акт, само по себе си също не предполага автоматично такова изключване³⁷. Също няма голямо значение обстоятелството, че правомощието на публичен орган да предяви иск не е обвързано с наличието на собствен правен интерес. За да се изключи спор от приложното поле на Регламент № 1215/2012, тези правомощия трябва да са изключителни в сравнение с произтичащите от общите правни норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти³⁸. Както е видно от моя анализ, поне що се отнася до исквете по дела за нелоялни търговски практики, упражняването на правомощия, които се отнасят до аспекти, различни от интереса, който защитава даден публичен орган, от *locus standi* и от въпроса за допустимостта на предявения иск, по принцип не представлява упражняване на такъв вид изключителни правомощия. Следователно, без да се засягат проверките на правомощията за провеждане на разследване и на изпълнителните правомощия, на които ще се върна по-нататък, няма основание да се приеме, че спорът по главното производство се отнася до изключителни правомощия.

V. По правомощията за провеждане на разследване

48. В решение *Sunico* и др.³⁹ Съдът се произнася по отражението на упражняването на правомощия за провеждане на разследване върху квалификацията на даден спор като граждански или търговски. Следователно доводите на един от въззиваемите, че белгийските власти можели да използват като правни доказателства собствените си констатации и декларации, поради което ключовите документи по преписката се състояли в поредица от доклади и констатации на държавни контролни органи, могат да бъдат разгледани в светлината на изводите от това съдебно решение. Белгийските органи представяли като доказателства и жалби на потребители и имали достъп до такива документи, тъй като ги получавали в качеството си на „публични органи“ посредством собствения си уебсайт/електронен адрес.

1. Решение *Sunico* и др.

49. В делото, приключило с решение *Sunico* и др.⁴⁰, публичният орган на държава членка иска информация относно ответниците от органите на друга държава членка в съответствие с Регламент № 1798/2003/ЕО⁴¹, преди да сезира национална юрисдикция с иск за обезщетение за вреди, причинени от извършване на измама с данъка върху добавената стойност. В този контекст се поставя въпросът дали искането за предоставяне на такава информация има отражение върху естеството на правоотношенията между страните по спора, водещо до изключване на този спор от понятието „граждански и търговски дела“⁴².

36 Вж. т. 29 от настоящото заключение.

37 Вж. т. 35 от настоящото заключение.

38 Вж. т. 46 от настоящото заключение.

39 Решение от 12 септември 2013 г. (C-49/12, EU:C:2013:545).

40 Вж. решение от 12 септември 2013 г. (C-49/12, EU:C:2013:545).

41 Регламент на Съвета от 7 октомври 2003 година относно административното сътрудничество в областта на данъка върху добавената стойност и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 218/92 (ОВ L 264, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 85).

42 Вж. решение от 12 септември 2013 г., *Sunico* и др. (C-49/12, EU:C:2013:545, т. 42).

50. В заключението си по това дело⁴³ генералният адвокат Kokott приема, че от данните, с които разполага Съдът, не е видно дали и съответно доколко искането за предоставяне на информация е било релевантно и за делото в главното производство. Генералният адвокат впрочем подчертава, че искането за предоставяне на информация е инструмент, който не е достъпен за ищец, частноправен субект. При всички случаи, ако според националното процесуално право е допустимо публичният орган да използва информацията и доказателствата, които е получил като публичен орган в рамките на това дело, това би означавало, че този орган не спори с ответниците като частноправен субект.

51. В решение *Sunico* и др.⁴⁴ Съдът потвърждава, че от преписката не е видно дали в рамките на делото по главното производство публичният орган е използвал доказателства, получени в резултат на упражняването на неговите властнически правомощия. Съдът постановява, че запитващата юрисдикция има задачата „да провери дали това не е така и дали евентуално [този публичен орган се е намирал] в положението на частноправен субект в рамките на техния иск срещу [ответниците по главното производство]“⁴⁵.

52. Независимо че в това съдебно решение е направено позоваване на конкретната точка от заключението на генералния адвокат, в доктрината се твърди, че Съдът възприема по-малко категорично разрешение от застъпеното в това заключение⁴⁶.

53. Аз също разбирам това съдебно решение в смисъл, че за изключването на даден спор от понятието „граждански и търговски дела“ не е достатъчно да се идентифицират националните разпоредби, които *in abstracto* позволяват на публичен орган да получава доказателства, събирани в резултат на упражняването на властническите му правомощия, и да ги използва в рамките на спор. Не е достатъчно да се констатира и че тези доказателства са използвани в спора. За да може този спор да бъде изключен от обхвата на това понятие, трябва *in concreto* да се определи и дали поради използването на тези доказателства публичният орган не се е намирал в положението на частноправен субект в рамките на аналогичен спор.

2. Прилагане на изводите от решение *Sunico* и др.

54. В самото начало следва да се изясни, че обстоятелството, че белгийските органи са представили като доказателства жалби на потребители, не означава, че тези органи са се намирали в положение, различно от това на частноправен субект в рамките на аналогичен спор. Всъщност сдружение за защита на потребителите може да събира такива жалби и да ги използва в спорове срещу търговци, макар да е частноправна организация и да не упражнява правомощия на държавна власт.

55. Съмнения в този контекст обаче може да породи обстоятелството, че публичният орган разполага с правомощия за провеждане на разследване в тесния смисъл на понятието, което позволява на този орган да си набавя доказателства по начин, аналогичен на използвания от полицейските органи. Считаю, че прибягването до тази компетентност предполага упражняването на правомощия на държавна власт. Спор с публичен орган, в рамките на който пострадалото лице иска поправка на вредите, причинени от събирането на доказателства, по принцип не попада в приложното поле на Регламент № 1215/2012, тъй като става въпрос за отговорност за действия или бездействия при упражняването на държавна власт.

43 Вж. заключението на генералния адвокат Kokott по дело *Sunico* и др. (C-49/12, EU:C:2013:231, т. 45).

44 Вж. решение от 12 септември 2013 г. (C-49/12, EU:C:2013:545).

45 Вж. решение от 12 септември 2013 г., *Sunico* и др. (C-49/12, EU:C:2013:545, т. 42 и 43). Курсивът е мой.

46 Вж. в този смисъл *De Troyer*, I. “De fiscus in burger”: nieuwe wegen voor de inning van belastingen in het buitenland? — *Tijdschrift voor fiscaal recht*. 2015, vol. 481, p. 426, pt. 10.

56. Използването в рамките на спор на доказателства, събрани посредством властнически правомощия, обаче не засяга автоматично правоотношението между страните по този спор, нито неговия предмет.

57. Всъщност частноправен субект също може да използва доказателства, събрани от орган на публичната власт в резултат на упражняването на властническите му правомощия. Например в спор с причинителя на пътнотранспортно произшествие пострадалото от това произшествие лице може да представи документи, изготвени от полицейски орган. Ако пострадалото лице не разполага с такива документи, то по принцип може да поиска от национален съд да задължи съответния орган да представи тези документи за целите на спора. Освен това пазарен участник може да заведе дело в областта на конкурентното право и в рамките на това дело да предяви follow-up иск, в подкрепа на който да се позове на решение, установяващо нарушение на разпоредбите на това право⁴⁷. Очевидно е, че такива дела запазват своя граждански и търговски характер и попадат в приложното поле на Регламент № 1215/2012.

58. Обстоятелството, че документ, който публичен орган е изготвил в рамките на своите правомощия, има специална доказателствена стойност, не прави това заключение по-малко очевидно. Всъщност определени категории доказателства придобиват такава стойност посредством норми, приложими и към споровете между частноправни субекти.

59. Освен това да се приеме, че дело, заведено от публичен орган, се изключва от приложното поле на Регламент № 1215/2012, тъй като този орган е използвал доказателства, събрани в резултат на упражняването на властническите му правомощия, би отслабило практическата ефективност на един от признатите от законодателя на Съюза модели за привеждане в изпълнение на защитата на потребителите⁴⁸. В него — за разлика от модела, в който по последиците от дадено нарушение се произнася самият административен орган — административният орган е натоварен със задачата да защитава интереса на потребителите пред национални съдилища.

60. Публичният орган обаче може да е оправомощен да не допуска частноправните субекти до използването на доказателства. Например националното право може да предвижда, че събраните от даден орган доказателства са поверителни и че именно този орган решава дали евентуално да ги оповести. Освен това съгласно националното процесуално право може да се прилагат различни способи за оспорване на едни и същи доказателства от другата страна по спора в зависимост от това дали същите са представени от публичен орган и от частноправен субект.

61. Тези случаи според мен съответстват на случая, разглеждан в решение *Sunico* и др.⁴⁹, а именно този, в който поради използването на някои доказателства публичен орган не се намира в положението на частноправен субект в рамките на аналогичен спор. Нищо обаче не сочи, че в делото по главното производство е възникнало положение, което може да изключи спора от приложното поле на този регламент.

47 Вж. илюстрация на тази хипотеза в решение от 21 май 2015 г., *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, т. 10).

48 Вж. точка 44 от настоящото заключение.

49 Решение от 12 септември 2013 г. (C-49/12, EU:C:2013:545).

62. От съображения за изчерпателност трябва да се припомни, че положението, разгледано в решение *Supiso* и др.⁵⁰, се отнася до обстоятелства, при които спор, попадащ *a priori* в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, се изключва от него поради използването на някои доказателства от една от страните по този спор. Впрочем считам, че в повечето случаи обстоятелството, че някои доказателства са достъпни само за публичен орган, е свързано с обстоятелството, че отношението между този орган и частноправен субект *ab initio* не прилича на отношението между частноправни субекти.

Г. По правомощията в рамките на изпълнителното производство

63. С четвъртото си искане белгийските органи молят запитващата юрисдикция да наложи имуществена санкция в определен размер за всяко нарушение, което бъде установено след връчване на съдебното решение, постановено по спора в главното производство. С петото си искане тези органи молят да бъде постановено и че нарушенията могат да бъдат установени чрез обикновен протокол, съставен от упълномощен служител. Според един от въззиваемите последното искане предполага, че и в рамките на изпълнителното производство белгийските органи имат правомощия, с каквито не разполага никоя от обичайните страни по споровете в граждански или търговски дела.

64. За сметка на това нито запитващата юрисдикция, нито страните изразяват съмнения по въпроса дали искането за налагане на имуществена санкция за бъдещи нарушения може да изключи спора по главното производство и постановеното по този спор решение от приложното поле на Регламент № 1215/2012. Впрочем искането за налагане на имуществена санкция е свързано с искането за установяване на бъдещи нарушения чрез обикновен протокол. Най-напред ще анализирам въпроса дали спор, в рамките на който се иска налагането на такава имуществена санкция, попада в приложното поле на този регламент.

1. Имуществена санкция за бъдещи нарушения

65. От решение *Realchemie Nederland*⁵¹ следва, че принадлежността към приложното поле на Регламент № 1215/2012 съдебно решение относно глоба, наложена за нарушение на постановена в друго съдебно решение забрана, се определя не от собствено естество на първото съдебно решение, а от естеството на правата, чиято защита то осигурява. Следвайки същата логика на разсъждение, в решение *Bohez*⁵² Съдът постановява, че поради естеството на правата, чиято защита се осигурява с имуществена санкция, в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на регламента, предхождащ Регламент № 1215/2012, не попада изпълнението на имуществена санкция, наложена с решение, отнасящо се до правото на упражняване на родителски права и правото на лични отношения, за да се гарантира спазването на това право на лични отношения от носителя на родителските права. Съгласно това решение такова изпълнение обаче попада в приложното поле на Регламент № 2201/2003⁵³.

50 Решение от 12 септември 2013 г. (C-49/12, EU:C:2013:545).

51 Вж. решение от 18 октомври 2011 г. (C-406/09, EU:C:2011:668, т. 40—42 и 44).

52 Вж. решение от 9 септември 2015 г. (C-4/14, EU:C:2015:563, т. 33, 37 и 39).

53 Регламент на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 183).

66. Безспорно, тълкувателното направление, в което се вписват тези решения, е разработено основно в контекста на преюдициални запитвания относно охранителни⁵⁴ или временни⁵⁵ мерки, включени в отделно решение, чието изпълнение се иска⁵⁶, или относно такива мерки, поискани в рамките на отделно обезпечително производство⁵⁷. От настоящото преюдициално запитване обаче не следва изрично, че в случая става въпрос за охранителна или временна мярка.

67. В този контекст впрочем следва да се открие решение *Bohez*⁵⁸, в което се поставя въпросът за събирането на имуществена санкция, наложена от съда на държавата членка по произход, който се е произнесъл по същество относно правото на лични отношения, за да се осигури действителното упражняване на това право. Тази имуществена санкция съответства на определена сума, която трябва да се плаща за всеки ден, в който детето не е било предадено.

68. Следва да отбележа, че в спора по главното производство белгийските органи, изглежда, правят аналогично искане. Безспорно запитващата юрисдикция не дава допълнителни сведения относно искането за налагане на имуществена санкция. Белгийското правителство, от своя страна, обяснява, че тази имуществена санкция ще се прилага само за нарушения, които националната юрисдикция ще определи при приключването на спора по главното производство. От начина, по който е формулирано искането за налагане на имуществена санкция, е видно и че целта му е да се гарантира ефективността на искането от белгийските органи съдебно решение в частта му, отнасяща се до преустановяването на нелоялните пазарни и/или търговски практики.

69. Освен това глава XXIII, член 1385bis от белгийския Кодекс за съдебната власт (*Code judiciaire*), озаглавена „Имуществени санкции“, гласи, че по искане на някоя от страните съдът може да предвиди другата страна, ако не изпълни установеното по делото основно задължение, да заплати парична сума, наречена „имуществена санкция“, без това да засяга обезщетението за вреди, ако е присъдено такова. Съгласно член 1385ter от този кодекс съдът може да определи имуществената санкция, по-специално като сума, определена за конкретно нарушение. Макар запитващата юрисдикция да не посочва дали искането на белгийските органи се основава на тази разпоредба, изглежда, че съдържанието ѝ напълно съответства на поисканото от тези органи. Това прави решение *Bohez*⁵⁹ още по-важно за настоящото преюдициално запитване: посочената в това съдебно решение имуществена санкция е наложена на основание член 1385bis от белгийския Кодекс за съдебната власт.

70. С оглед на тълкувателното направление, в което се вписва решение *Bohez*⁶⁰, може да се твърди, че ако в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ попада спор, в рамките на който органите искат, от една страна, да бъде установено наличието на нелоялни пазарни и/или търговски практики, и от друга страна, със съдебно разпореждане да бъде постановено преустановяването на тези практики, този спор остава в обхвата на това понятие и когато е поискано налагане на имуществена санкция, за да се гарантира спазването на постановеното по спора съдебно решение.

54 Вж. решение от 27 март 1979 г., *De Cavel* (C-143/78, EU:C:1979:83, т. 2), цитирано от Съда в решение от 18 октомври 2011 г., *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668).

55 Вж. решение от 17 ноември 1998 г., *Van Uden* (C-391/95, т. 33), също цитирано от Съда в решение от 18 октомври 2011 г., *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668).

56 Вж. решения от 27 март 1979 г., *De Cavel* (C-143/78, EU:C:1979:83, т. 2), и от 18 октомври 2011 г., *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668, т. 35).

57 Вж. решение от 17 ноември 1998 г., *Van Uden* (C-391/95, т. 33).

58 Вж. също решение от 9 септември 2015 г., *Bohez* (C-4/14, EU:C:2015:563, т. 49).

59 Вж. решение от 9 септември 2015 г. (C-4/14, EU:C:2015:563). Що се отнася до тази разпоредба на белгийския *Code judiciaire* (Кодекс за съдебната власт), вж. също заключението ми по дело *Bohez* (C-4/14, EU:C:2015:233, т. 42 и цитираната литература).

60 Решение от 9 септември 2015 г. (C-4/14, EU:C:2015:563).

71. Безспорно не трябва да се забравя посочената в точка 22 от настоящото заключение възможност, спорът да бъде изключен от приложното поле на Регламент № 1215/2012 поради основанието на иска въз основата на този спор, и условията за неговото предявяване. От член 1385bis от белгийския Code judiciaire (Кодекс за съдебната власт) обаче следва, че имуществената санкция, която органите на тази държава членка са поискали пред запитващата юрисдикция, изглежда, представлява достъпна и за частноправните субекти стандартна гражданскопроцесуална мярка. Следователно нито искането за налагане на такава имуществена санкция, нито искането за изпълнение на съдебно решение, с което се уважава първото искане, представляват упражняване на правомощия на държавна власт.

72. С оглед на гореизложеното иск, с който публични органи претендират да бъде наложена имуществена санкция в определен размер за всяко нарушение, което бъде установено след връчване на съдебното решение, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, когато, на първо място, с тази имуществена санкция се цели да се гарантира ефективността на съдебното решение, което е постановено по попадащ в обхвата на това понятие спор, и когато, на второ място, посочената имуществена санкция представлява стандартна гражданскопроцесуална мярка, която е достъпна и за частноправните субекти или чието упражняване не предполага използването на изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от общите правни норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти⁶¹.

2. Установяването на нарушения от административен орган

73. Запитващата юрисдикция не представя подробна информация относно аспектите, годни да породят съмнения във връзка с петото искане, свързано с установяването на бъдещи нарушения чрез съставен от упълномощен служител обикновен протокол. Ето защо, за да се даде полезен отговор на тази юрисдикция, ще изложа няколко общи съображения във връзка с това искане въз основа на становищата на страните.

74. С петото искане белгийските органи изглежда целят да им се позволи сами да установяват нарушенията, за които се налага имуществената санкция, без за целта да е необходимо да прибегват до услугите на съдебен изпълнител или до други средства. В същия ред на мисли белгийското правителство посочва в съдебното заседание, че ако националната юрисдикция отхвърли петото искане, белгийските органи ще трябва да прибегват до услугите на съдебен изпълнител, за да могат да установяват подобни факти. Въззиваемите пък поддържат, че за разлика от белгийските органи, частноправните субекти например трябва да използват услугите на съдебен изпълнител и в зависимост от конкретния случай да докажат нарушенията пред сезираната юрисдикция.

75. Припомням, че в решение Henkel⁶² Съдът приема, че иск за преустановяване на нарушения, предявен от сдружение за защита на потребителите, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, тъй като целта му е упражняването на съдебен контрол върху частноправни отношения. От становищата на страните, представени в предходните точки от

⁶¹ Макар че нито запитващата юрисдикция, нито страните изразяват съмнения във връзка с мерките за разгласяване, за изчерпателност отбелязвам, че тези мерки също не са изключени от приложното поле на Регламент № 1215/2012. Всъщност те са предвидени по-специално в член 14, §1, втора алинея от Закона от 30 юли 2013 г. и, изглежда, представляват достъпна за частноправните субекти стандартна гражданскопроцесуална мярка. Следователно спорът, в рамките на който са поискани такива мерки, по никакъв начин не се отнася до упражняването на изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти. Освен това, макар и различни от имуществена санкция, тези мерки имат за цел да се осигури ефективността на съдебно решение, с което се установяват нелоялни търговски практики. В това отношение член 11, параграф 2 от Директива 2005/29 предвижда, че с оглед премахване на продължаващи последствия от практиките, прекратяването на които е постановено с окончателно решение, държавите членки могат да предвидят изискване за обнародване на това решение или за публикуване на коригиращо изявление. По нищо не личи, че става дума за мерки, запазени за публичните органи.

⁶² Вж. решение от 1 октомври 2002 г. (C-167/00, EU:C:2002:555, т. 30).

настоящото заключение, обаче е видно, че с петото си искане белгийските органи претендират да им се предостави правомощие да установяват бъдещи нарушения. При това положение това искане, с което по същество се цели правоотношения с евентуално участие на въззиваемите да бъдат подложени на контрола на тези органи, е свързано с упражняването на правомощия на държавна власт.

76. Освен това съгласно член XV.2 от КСП съставените от длъжностните лица протоколи се ползва с обвързваща доказателствена сила до доказване на противното. Документ, изготвен от частноподправен субект, няма такава доказателствена сила. Така, макар да изглежда възможно тези протоколи да се използват в рамките на изпълнителното производство, изготвянето им има отношение по-скоро към събирането на доказателствата. Както посочих в точка 55 от настоящото заключение, упражняването на правомощия в областта на събирането на доказателствата, които предполагат използването на изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от правните норми, приложими към правоотношенията между частноподправни субекти, е равносилно на упражняване на правомощия на държавна власт. Същото се отнася по-специално и за случаите, когато публичен орган упражнява правомощие, с което се опитва да заеме мястото на съдебен изпълнител, като установи наличието на нарушения посредством изготвен от самия него документ. Спор относно предоставянето на тази компетентност се отнася до изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от общите правни норми, приложими към правоотношенията между частноподправни субекти, поради което с оглед на предмета му не може да се твърди, че той попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“.

77. Не може да се изключи възможността предоставянето на такова правомощие да повиши ефективността на съдебно решение, постановено по спор от обхвата на понятието „граждански и търговски дела“. Петото искане обаче не се отнася нито до охранителна или временна мярка, нито до мярка, която се разглежда като осъждане на страна по спора да плати глоба⁶³ или имуществена санкция⁶⁴, чиято принадлежност към приложното поле на Регламент № 1215/2012 зависи от естеството на правата, чиято защита се осигурява с това право или с тази мярка.

Д. Заключение съображения

78. От анализа ми следва, първо, че особеностите, свързани с интереса на публичен орган да предаде иск, не могат да изключат спор като разглеждания в главното производство от материалния обхват на Регламент № 1215/2012⁶⁵. Второ, обстоятелството, че този орган има правомощия за провеждане на разследване, с каквито частноподправните субекти не разполагат, и използва доказателства, събрани в резултат на упражняването на тези правомощия, също не изключва автоматично този спор от приложното поле *ratione materiae* на Регламент № 1215/2012⁶⁶. Трето, посоченият спор се изключва от приложното поле на този регламент, доколкото се отнася до иск, с който публичните органи претендират да им бъдат предоставени изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от правните норми, приложими към правоотношенията между частноподправни субекти, а именно да им се разреши да установяват наличието на нарушения⁶⁷.

63 Вж. решение от 18 октомври 2011 г., *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668, т. 44).

64 Вж. решение от 9 септември 2015 г., *Bohez* (C-4/14, EU:C:2015:563, т. 35).

65 Вж. т. 47 от настоящото заключение.

66 Вж. т. 60 и 61 от настоящото заключение.

67 Вж. т. 75 и 77 от настоящото заключение.

79. Трябва да уточня също че макар спорът по главното производство да не попада в приложното поле на Регламент № 1215/2012 в частта, отнасяща се да петото искане, той не е изключен от него, що се отнася до останалите искания⁶⁸.

V. Заключение

80. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалния въпрос, отправен от Hof van beroep te Antwerpen (Апелативен съд Антверпен, Белгия), по следния начин:

„Член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че спор относно иск, предявен от публични органи на държава членка срещу частноправни субекти, установени в друга държава членка, в рамките на който се претендира да бъде установено наличието на нарушения, представляващи нелоялни търговски практики, със съдебно разпореждане да бъде постановено преустановяването на тези нарушения, със съдебно разпореждане да бъдат постановени мерки за разгласяване за сметка на въззиваемите и да бъде наложена имуществена санкция в определен размер за всяко бъдещо нарушение, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на тази разпоредба.

Такъв спор обаче не попада в обхвата на това понятие в частта, която се отнася до иск, с който публичните органи претендират да им бъдат предоставени изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти“.

⁶⁸ Всъщност от решение от 21 април 1993 г., Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, т. 6, 14—16 и 21), може да се заключи, че Регламент № 1215/2012 се прилага и по отношение на решения, постановени от наказателен съд по граждански дела и съдържащи наказателноправни и гражданскоправни разпоредби. В такъв случай в приложното поле на този регламент попадат само последните. Освен това съгласно прочита ми на решение от 27 февруари 1997 г., Van den Boogaard (C-220/95, EU:C:1997:91, т. 21), възможно е също в приложното поле на посочения регламент да попадат само някои аспекти на постановено от граждански съд решение. По принцип същото трябва да важи и за положение, при което в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ попадат само някои аспекти на даден спор.